

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 454/2013-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. júla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť V. Y., nar..., t. č. vo výkone väzby, zastúpeného Advokátskou kanceláriou K., spol. s r. o., B., konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. Juraja Baláža, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 8 ods. 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 5/2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. Y. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. apríla 2013 doručená sťažnosť V. Y. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 8 ods. 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 5/2013 v súvislosti s nedodržaním požiadavky neodkladnosti a urýchleného rozhodovania o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 26. februára 2013.

Zo sťažnosti vyplýva, že proti sťažovateľovi je vedené trestné konanie za trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 a 2 písm. f) zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 10/1999 Z. z. (ďalej len „Trestný zákon“) formou účasti ako organizátor podľa § 10 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Sťažovateľ bol v tomto konaní vzatý do väzby uznesením okresného súdu sp. zn. Tp 12/2012 z 24. februára 2012 z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Po podaní obžaloby rozhodol okresný súd uznesením sp. zn. 2 T 5/2013 z 5. februára 2013 o ponechaní sťažovateľa vo väzbe, Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) zamietol jeho sťažnosť uznesením č. k. 5 Tos 18/2013-639 z 12. februára 2013 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Sťažovateľ uvádza, že 26. februára 2013 podal okresnému súdu žiadosť o prepustenie z väzby, ktorú odôvodnil v súlade s § 79 ods. 3 Trestného poriadku inými dôvodmi ako predchádzajúcu žiadosť. Okresný súd o tejto žiadosti nerozhodol, predsedníčka senátu na hlavnom pojednávaní 4. apríla 2013 najskôr uviedla, že o žiadosti nemá vedomosť a po zistení, že bola doručená 28. februára 2013 a bola založená v zbernom spise, vyhlásila, že o žiadosti sa nebude rozhodovať, pretože *„v prípade opakovaného rozhodovania o väzbe podanie je limitované uplynutím 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia o väzbe“*.

Podľa názoru sťažovateľa je súd povinný rozhodnúť o každej žiadosti obvineného o prepustenie z väzby bez ohľadu na to, či je podaná v súlade s § 79 ods. 3 veta in fine, alebo nie, pretože rozhodnutie súdu vo forme uznesenia je zákonným a jediným preskúmateľným podkladom umožňujúcim obvinenému žiadať o preskúmanie rozhodnutia v rámci dvojinstančného súdneho konania, a preto pokiaľ súd rozhodnutie nevydá, zbavuje tým obvineného nezákonným postupom možnosti konať pred súdom.

Okresný súd o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby podanej 26. februára 2013 uznesením nerozhodol, od podania žiadosti do podania sťažnosti uplynulo 54 dní, čo sťažovateľ považuje za nečinnosť okresného súdu hraničiacu s popretím jeho základného práva na osobnú slobodu.

Sťažovateľ ďalej namieta, že jeho väzba je nezákonná, súdy neskúmajú, či je primeraná s ohľadom na predchádzajúce kumulatívne väzby trvajúce spolu viac ako desať rokov, vychádza len z abstraktnej úvahy súdu, a aj s poukazom na uznesenie ústavného súdu č. k. III. ÚS 314/2012-26 uvádza, že nie je ústavne akceptovateľné, aby jeho väzba trvala aj naďalej len z toho dôvodu, pre ktorý bol vzatý do väzby, t. j. pre obavu z úteku pred hrozbou vysokého trestu, a poukazom na to, že je cudzím štátnym príslušníkom.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a vo veci samej rozhodol týmto nálezom:

„Okresný súd Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 2T 5/2013 v súvislosti s nedodržaním požiadavky neodkladnosti a urýchlenia rozhodovania o žiadosti V. Y., nar..., o prepustenie z väzby z 26. februára 2013 porušil jeho základné práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 8 ods. 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd a právo podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okresnému súdu Trnava sa prikazuje, aby V. Y., nar.:... prepustil neodkladne z väzby na slobodu.

Sťažovateľovi sa v súlade s čl. 127 ods. 3 Ústavy SR priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 50.000,- eur, ktoré je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť sťažovateľovi na jeho účet do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresný súd v Trnave je povinný zaplatiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v celkovej výške 331,12 Eur (2 úkony právnej pomoci á 130,16 Eur + 2 x 7,81 Eur režijný paušál + 20 % DPH) na účet jeho právneho zástupcu do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy (čl. 8 ods. 2 listiny) nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy (čl. 8 ods. 5 listiny) do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhovie, predloží ju bez meškania so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí tridsiatich dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť.

Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ústavy uvádza, že každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (mutatis mutandis II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00). Požiadavku obsiahnutú v tomto článku nemožno definovať in abstracto, ale musí sa posúdiť podľa okolností každej veci vrátane toho, čo v sťažnosti uviedol sťažovateľ (I. ÚS 109/03).

Ústavný súd preto v rámci predbežného prerokovania sťažnosti skúmal, či okresný súd svojím postupom, keď o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby podanej 28. februára 2013 nerozhodol, s odvolaním sa na to, že neuplynula tridsaťdňová lehota od ostatného preskúmania zákonnosti väzby a sťažovateľ neuviedol nové skutočnosti, mohol zasiahnuť do tých práv, ktoré sťažovateľ označil v petite svojej sťažnosti.

Pokiaľ sťažovateľ tvrdí, že príslušný súd musí rozhodnúť o každej žiadosti bez ohľadu na to, či je podaná v súlade s podmienkami ustanovenými v § 79 ods. 3 Trestného poriadku, takúto argumentáciu musí ústavný súd odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú, pretože postup súdu, ktorý vychádza z aplikácie konkrétnej procesnoprávnej úpravy, v zásade nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Z obsahu čl. 5 ods. 4 dohovoru a judikatúry k nemu (napr. Molotchko v. Ukrajina, rozsudok z 26. apríla 2012, § 148) vyplýva, že väzba má mať striktné obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch.

Článok 5 ods. 4 dohovoru však nezaručuje právo na formalizované súdne rozhodnutie o každej žiadosti sťažovateľa.

Trestný poriadok ustanovuje v § 79 ods. 3 obmedzujúcu podmienku tridsiatich dní len na podanie opakovanej žiadosti o prepustenie z väzby (odôvodnenej rovnakými skutočnosťami), na podanie žiadosti obsahujúcej nové dôvody Trestný poriadok neustanovuje žiadnu lehotu, ktorá by obmedzovala podanie takejto žiadosti. Ústava v čl. 17 odkazuje na zákon, a preto ak súd postupuje podľa príslušného ustanovenia platného a účinného zákona, pričom zohľadní pri jeho výklade a aplikácii aj interpretačnú rovinu dohovoru, nemôže týmto postupom porušiť základné právo podľa čl. 17 ústavy.

Úlohou ústavného súdu bolo posúdiť,

- či okresný súd postupoval v súlade s obsahom čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru, keď nerozhodol formou uznesenia o žiadosti sťažovateľa, ktorá bola podaná po uplynutí lehoty tridsiatich dní od rozhodnutia o predchádzajúcej žiadosti (o predchádzajúcej žiadosti podanej 20. decembra 2012 krajský súd rozhodol 22. januára 2013), a

- či postupoval v súlade so zákonom vzhľadom na to, že sťažovateľ tvrdí, že žiadosť podaná 28. februára 2013 obsahovala nové skutočnosti.

Ústavný súd sa najskôr zamerlal na druhú časť otázky a zistil, že sťažovateľ v konaní pred okresným súdom tvrdil, že žiadosť obsahuje nové skutočnosti, na otázku predsedníčky senátu ich však neuviedol a neuviedol ich ani v sťažnosti podanej ústavnému súdu. Takéto skutočnosti nezistil preskúmaním žiadosti podanej 28. februára 2013 ani ústavný súd. Ústavný súd preto posúdil argumentáciu v tejto časti sťažnosti ako zjavne neopodstatnenú.

Zo spisu okresného súdu, ako aj zo sťažnosti a z jej príloh vedenej pod sp. zn. Rvp 10692/2013 ústavný súd zistil, že v období od rozhodnutia o predchádzajúcej žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby do podania žiadosti 28. februára 2013 okresný súd rozhodoval o väzbe sťažovateľa, a to na neverejnom zasadnutí 5. februára 2013, ktorého predmetom bolo rozhodnutie o ďalšom trvaní väzby po podaní obžaloby podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku, t. j. ktorý zakladá povinnosť súdu, aby o ďalšom trvaní väzby pri

preskúmaní obžaloby a obsahu spisu samosudcom alebo v štádiu predbežného prejednávania obžaloby ak je obvinený vo väzbe, vždy rozhodol, a to bez ohľadu na to, aké rozhodnutie v súvislosti s podanou obžalobou podľa § 241 alebo § 244 Trestného poriadku urobil.

Ústavný súd sa preto ďalej vyjadril k tomu, či možno konanie o ďalšom trvaní väzby považovať za konanie, ktoré obvinenému poskytuje záruky obsiahnuté v čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Súd je povinný skúmať v každom období trestného stíhania, či dôvody väzby trvajú alebo či sa zmenili (§ 79 ods. 2 Trestného poriadku). Ak pominie dôvod väzby, dôvod na jej ďalšie trvanie alebo uplynie lehota, na ktorú je zákonom obmedzená, musí byť obvinený ihneď prepustený na slobodu (§ 79 ods. 1 Trestného poriadku). Z uvedeného vyplýva, že účelom rozhodovania o väzbe po podaní obžaloby je preskúmanie zákonnosti ďalšieho trvania väzby, t. j. nielen obnovenie zákonného základu väzby, ale aj preskúmanie, či ďalšie obmedzenie osobnej slobody obvineného väzbou je v súlade s čl. 17 ods. 5 ústavy. Pred rozhodnutím musí byť obvinený vypočutý (Trestný poriadok pripúšťa v § 72 ods. 2 len výnimočne možnosť rozhodnúť bez predchádzajúceho vypočutia, a to z dôvodov na strane obvineného), obvinený má možnosť predložiť svoje argumenty proti existencii dôvodov na ďalšie trvanie väzby a môže žiadať o preskúmanie rozhodnutia v opravnom konaní. Ak sa preukáže, že ďalej trvajúca väzba obvineného nespĺňa niektorú z podmienok zákonnosti, obvinený musí byť ihneď prepustený na slobodu. Konanie podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku preto možno považovať z hľadiska jeho účelu, ako aj procesných záruk, ktoré musí poskytovať, za konanie, na ktoré sa vzťahuje čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Ústavný súd preto považoval sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o jeho ponechaní vo väzbe z 5. februára 2013 za návrh, ktorým žiadal o preskúmanie zákonnosti ďalšieho trvania jeho väzby v zmysle § 79 ods. 3 Trestného poriadku, a rozhodnutie krajského súdu z 12. februára 2013 (uznesenie sp. zn. 5 Tos 18/2013) za rozhodnutie, ktorým bola na návrh sťažovateľa preskúmaná zákonnosť jeho väzby pred podaním žiadosti z 26. februára 2013.

Vzhľadom na to, že od tohto rozhodnutia krajského súdu (z 12. februára 2013, pozn.) do podania žiadosti 28. februára 2013 neuplynulo tridsať dní, ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd interpretoval a aplikoval § 79 ods. 3 Trestného poriadku pri posudzovaní tejto žiadosti v súlade s čl. 5 ods. 4 dohovoru a s čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, keď vzhľadom na obsah a zmysel právnej úpravy rozhodovania o väzbe po podaní obžaloby podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku posúdil účinky tohto konania rovnocenne s účinkami konania podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku, a z tohto dôvodu je namietaný postup okresného súdu ústavne akceptovateľný a udržateľný.

Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 80/2010).

Na základe uvedeného ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

V nadväznosti na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd nezaoberal ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júla 2013